

Tvorba kritérií v distanční výuce na 1. stupni

Postup formativního hodnocení

I. Identifikační údaje:

Autor materiálu: Mgr. Jana Šenkyříková

Název školy, na níž autor působí: ZŠ a MŠ ANGEL v Praze 12

II. Kontext:

Cílová skupina: 5. ročník

Předmět, v němž byla technika realizována: člověk a svět

Další relevantní informace: aktivita využita při distanční výuce

III. Realizace a hodnocení postupu formativního hodnocení:

Popis využití vybraného postupu formativního hodnocení (jeho modifikace)

Žáci jako vlastníci svého učení – žáci si volili téma, které mohli zpracovávat, samostatně získávali informace z libovolných zdrojů, volili si spolupracovníky, kritéria úspěchu – žáci obdrželi kritéria pro práci a konečný výstup, vrstevnické učení – žáci v týmu připravili kvíz, k němuž museli nastudovat a zpracovat nové informace, žáci zadali svůj kvíz spolužákům, kteří jej využili pro získání informací, vrstevnické hodnocení – žáci psali zpětnou vazbu ke kvízům svých spolužáků a následně reagovali na zpětnou vazbu od svých spolužáků.

Postup zavádění a realizace postupu formativního hodnocení

Žákům své třídy předkládám práci s kritérii úspěchu od první třídy, tedy dlouhodobě, opakovaně, ve všech předmětech, ke krátkodobým i dlouhodobým úkolům, při práci v centrech aktivit, v projektech metodou eduScrum (více na [stránkách eduScrum](#)), při samostatné i týmové

práci, při domácích a školních úkolech. Žáci pracují a rovnou kontrolují, zda se jim práce daří podle písemných pokynů a srozumitelných kritérií. Každý den končíme povídáním v reflektivním kruhu, kde žáci provádějí sebehodnocení a bývá zde i prostor pro vrstevnické hodnocení, nejčastěji formou ocenění a otázky, popř. doporučení. Během distanční výuky jsem žáky vedla k poskytování zpětné vazby písemnou formou, znovu formou ocenění a otázky. Aby toto bylo možné, trvale pracujeme na bezpečném klimatu ve třídě, aby žáci neměli obavy vyjádřit nebo přijmout hodnocení vrstevníků.

Nejprve při každém novém úkolu je třeba formulovat cíl – co se mají žáci naučit a jak bude vypadat finální výstup práce žáků, zda jsou dosažení cíle žáci schopni samostatně či bude vhodnější nechat je spolupracovat v týmu – a čas, který na práci dostanou.

Naším tématem byly evropské země, cílem bylo získat základní informace o jedné zvolené evropské zemi a využít je při tvorbě kvízu v Google formulářích a zároveň prostřednictvím kvízů od spolužáků získat a zapsat si základní informace o dalších evropských zemích.

Stejným způsobem, na základě této vize, jsem sestavila pokyny k práci žáků, tabulku pro záznam a zadání vložila do Google Classroom (GC) jako týdenní úkol (příloha 1).

Rozhodla jsem se pro sestavení kritérií pro tvorbu kvízu v aplikaci Google formulář a pro práci ve dvojicích či trojicích na základě písemných pokynů. V návaznosti na tvoření svého kvízu a řešení kvízů spolužáků dostali žáci ode mě další úkol, v němž měli zaznamenávat informace z kvízů ostatních spolužáků, aby pocítili, že jejich práce má smysl nejen pro ně, ale i pro další žáky (příloha 2).

Zcela spontánně si žáci vzájemně psali zpětnou vazbu ke kvízům a autoři na ni reagovali (příloha 3). K tomuto jevu došlo nejspíše díky zkušenosti z jiného úkolu. Ukázalo se, že žáci nemají strach vyslovit či napsat zpětnou vazbu spolužákům a ani nemají problém konstruktivní kritiku přijmout. Žáci pracují s chybou, dokážou argumentovat, diskutovat, poučit se. Pozorují, že žáci často využívají způsob zpětné vazby podle vzoru učitele.

Reflexe učitele

Všichni žáci vytvořili v týmech kvíz v Google formuláři na zvolené téma (příloha 4a, 4b). Žáci se kromě zadaného učiva naučili vytvořit kvíz.

Ve čtyřech kvízech z 11 zůstaly pravopisné chyby i přes upozornění. Některé otázky byly pro žáky časově náročné, protože museli vyhledávat odpovědi na internetu.

Pokračování bude spočívat ve společném formulování kritérií – žáci společně s učitelkou. Žáci již mají zkušenosti s plněním a následným hodnocením úkolů podle zadaných kritérií, chápou výhody práce s kritérii, proto je na čase přizvat je k samotné tvorbě kritérií. Předpokládám, že se tím opět podaří zvýšit motivaci a zodpovědnost žáků. Pravděpodobně bude formulování kritérií časově náročnější, ale jistě bude pro žáky užitečné – pro jejich porozumění tématu a ztotožnění se s ním.

Reflexe žáků

Pokud žáci nesplnili zadaná kritéria, např. jim něco chybělo, odkázala jsem je zpět na kritéria. Tam dohledali, co je potřeba doplnit a pak již odevzdávali své práce po obsahové stránce kompletní (příloha 5).

Žáci byli motivováni k práci svobodou volby, přehlednými, srozumitelnými kritérii, pochopením smyslu a cíle své práce a zkušeností s pozitivní zpětnou vazbou od spolužáků.

Příklady výpovědí žáků

Žákyně A: „Bavilo mě, že to můžu dělat s kamarádkou, že nám paní učitelka nepřidělila dvojici. A líbilo se mi hledat si informace k té naší zemi, i když to bylo celkem zdlouhavé. Nejdřív jsme udělaly kvíz na Itálii, ale pak jsme zjistily, že už si ji vybral někdo první a že v pravidlech je napsáno, že na jednu zemi může být jen jeden kvíz. Tak jsme si vybraly jinou zemi, vytvořit tenhle kvíz už bylo rychlejší, už jsme to uměly z minula.“

Žák R: „Nejdřív jsme s P. poslali první verzi a paní učitelka nám poslala ještě jednou kritéria, že nám tam toho hodně chybí. Tak jsme to pak s P. dělali přesně podle toho seznamu, co tam

musí být, abychom to měli celé a nic nám nechybělo. A pak už nechybělo a mohli jsme to zadat dětem.“

Žákyně H: „Nejlepší bylo, když jsme ten jeden náš kvíz dělali všichni na online hodině. My jsme ho dětem sdíleli a ony odpovídaly. Třeba nám i někdo poradil, tak jsme to mohli rovnou opravit. Třeba R., ten má dobrý připomínky.“

Žákyně V: „Holky tam daly kromě obrázků z té země taky svoje fotky a to bylo zajímavý. A vtipný. Byla jsem zvědavá, co bude v dalším kvízu a taky mě zajímalo, co ostatní řeknou na ten náš kvíz.“

Žák J: „Některý kvízy byly zábavný, ale nebyly tak poučný. V některých bylo hodně informací. Ale vlastně jsem pak využil informace ze všech kvízů, když jsme potom ve škole psali na karty, co jsme si z kvízů zapamatovali. Myslím, že jsem se toho dozvěděl hodně. Nejvíc o té naší zemi, kterou jsme si s V. a L. vybrali.“

Doporučení při využití v praxi:

Doporučuji probrat s žáky jednotlivá kritéria úspěchu, aby žáci rozuměli, co každé kritérium znamená, co do něj patří.

Doporučuji zadat jednotné zdroje pro vyhledávání informací na internetu, aby bylo možné jednoduše potvrdit či vyvrátit tvrzení, která se objevila v kvízech a byla sporná.

IV. Přílohy, které dokumentují daný postup formativního hodnocení

Příloha 1: Zadání v GC 1, pokyny, tabulka

Příloha 2: Zadání v GC 2

Příloha 3: Zpětná vazba – vrstevnické hodnocení

Příloha 4a: Kvíz Itálie

Příloha 4b: Kvíz Rusko

Příloha 5: Komunikace žákyně a učitelky o kvízu dle kritérií

V celém materiálu (včetně příloh) jsou použity fotografie, pracovní listy, obrázky, grafy atd. autora (pokud není uvedeno jinak). Fotografie jsou zároveň v souladu s GDPR.

